

ÖZET :

- KESİN YETKİ KURALI BULUNMAMASI : Kesin yetki kuralı bulunmayan eldeki davada, toplanan kanıtlar ışığında davanın esasına ilişkin bir karar verilmesi gereği gözetilmeksizin, yetkisizlik kararı verilmiş olması usul ve yasaya aykırı bulunduğundan,

T.C.

İZMİR

BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ

10. HUKUK DAİRESİ

DOSYA NO : 2017/2271

KARAR NO : 2017/1350

T Ü R K M İ L L E T İ A D I N A
İ S T İ N A F K A R A R I

BAŞKAN : Ercan TURAN (29261)

ÜYE : Hülya ÖZKAVALCI (35986)

ÜYE : Ayşe BARUTCU (38173)

KATİP : Reyhan ZENGİN (122615)

İNCELENEN KARARIN

MAHKEMESİ : MANİSA 3. İŞ MAHKEMESİ

TARİHİ :

NUMARASI :

DAVACI :

VEKİLİ :

DAVALILAR : 1 -

2 -

3 -

4 -

VEKİLİ :

DAVALI : 5 -

DAVALI : 6 -SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI

VEKİLLERİ :

DAVANIN KONUSU : Tespit (Sosyal Güvenlik Hukuku İle İlgili Tespit Davaları)

GEREKÇELİ KARARIN YAZILDIĞI TARİHİ : 31.10.2017

Manisa 3. İş Mahkemesinden verilen hükmün, istinaf başvurusu yoluyla incelenmesinin davacı vekili tarafından istenilmesi üzerine dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü.

İSTEM: Davalıların, davacı adına sicil numarasıyla tescilli inşaat işyerinde çalışmadıklarının tespiti talep edilmiştir.

YANIT : Davalılar tarafından, davanın reddi gereği savunulmuştur.

İLK DERECE MAHKEMESİ KARARININ ÖZETİ: "...her ne kadar Selendi Asliye Hukuk Mahkemesince (İş Mahkemesi sıfatıyla) alacaklı sigorta müdürlüğünün bulunduğu yer iş mahkemesinin yetkili olduğu kanaati ile yetkisizlik kararı verilerek dosya mahkememize gönderilmiş ise de dava dilekçesinin incelemesinde, davacının Selendi' de ikamet ettiği, davalı kişilerin Selendi' de ikamet ettikleri ve SGK Kurumunun Manisa olarak gösterildiği, böylece işin yapıldığı yerin Selendi olduğu, SGK dışında tüm davalıların Selendi ikametgah ettikleri, davacının Selendi' de ikamet ettiği ve yetkili mahkemelerin Selendi ve Manisa Mahkemeleri bulunduğu, davacının yetkili mahkemeler arasında seçimlik hakkını kullanarak Selendi Mahkemelerini tercih edip, davasını açtığı, yetkili mahkemenin kendisini yetkisiz olduğundan bahisle diğer yetkili mahkeme yada mahkemelere yetkisiz olduğundan bahisle dosyayı gönderemeyeceği..." gerekçesiyle, "1-Dava şartı yokluğundan davanın usulden reddi ile mahkememizin **YETKİSİZLİĞİNE**,

2-HMK. 20.madde uyarınca kararın kesinleştiği tarihten itibaren 2 hafta içinde mahkememizden talepte bulunulması halinde, dosyanın yetkili ve görevli Selendi Nöbetçi Asliye Hukuk (SGK mahkemesi sıfatıyla) Mahkemesine GÖNDERİLMESİNE,

3-Karar kesinleştiğinde Mahkememiz ile Selendi Asliye Hukuk Mahkemesi (SGK mahkemesi sıfatıyla) arasında oluşan olumsuz yetki uyuşmazlığının çözümü için dosyanın İzmir Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine," karar verilmiştir.

İSTİNAF NEDENLERİ: Esasa ilişkin inceleme ve kanıtlar toplandığı halde verilen yetkisizlik kararının konuya ilişkin prosedüre aykırı olduğunu beyan eden davacı vekili; ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasını talep etmiştir.

GEREKÇE: 01.07.2011 tarihinde Selendi Asliye Hukuk (İş) Mahkemesinde açılan davanın yargılaması sonucunda verilen kesinleşmesi üzerine gönderildiği Manisa 3. İş Mahkemesince kaydedildiği; 25.09.2014 tarihli ön inceleme duruşmasında, HMK 114. maddesi uyarınca dava şartlarına ilişkin eksiklik ve ilk itirazların bulunmadığı belirlenerek dosyanın esası yönünden incelenmesi gereğine ilişkin ara kararı oluşturulduğu halde; 07.02.2017 tarihli oturumda, kamu düzenine ilişkin herhangi bir kurala da değinilmeksizin re'sen yetkisizlik kararı verildiği anlaşılmıştır.

Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 353. Maddesinde, "(1) Ön inceleme sonunda dosyada eksiklik bulunmadığı anlaşılırsa;

a) Aşağıdaki durumlarda bölge adliye mahkemesi, esası incelemeden kararın kaldırılmasına ve davanın yeniden görülmesi için dosyanın kararı veren mahkemeye veya kendi yargı çevresinde uygun göreceği başka bir yer mahkemesine ya da görevli ve yetkili mahkemeye gönderilmesine duruşma yapmadan kesin olarak karar verir:

1) Davaya bakması yasak olan hâkimin karar vermiş olması.

2) İleri sürülen haklı ret talebine rağmen reddedilen hâkimin davaya bakmış olması.

3) **Mahkemenin görevli ve yetkili olmasına rağmen görevsizlik veya yetkisizlik kararı vermiş olması** veya mahkemenin görevli ya da yetkili olmamasına rağmen davaya bakmış bulunması veyahut mahkemenin bölge adliye mahkemesininin yargı çevresi dışında kalması.

4) Diğer dava şartlarına aykırılık bulunması.

5) Mahkemece usule aykırı olarak davanın veya karşı davanın açılmamış sayılmasına, *davaların birleştirilmesine veya ayrılmasına, merci tayinine karar verilmiş olması.*

6) *Mahkemece, tarafların davanın esasıyla ilgili olarak gösterdikleri delillerin hiçbiri toplanmadan veya gösterilen deliller hiç değerlendirilmeden karar verilmiş olması...*" düzenlemesine yer verilmiştir.

"Kesin yetki dışında mahkemenin yetkisizlik kararı kanun yoluna başvurulmaksızın kesinleşmiş olsa bile, yetkili olarak dosya kendisine gönderilen mahkeme, bu yetkisizlik kararı bağlıdır ve kendisinin yetkisiz olduğunu düşünse bile, yetkisizlik kararı veremez (m.21/1-ç)" (Medeni Usul Hukuku, Hakan Pekcanitez, Muhammet Özekes, Mine Akkan, Hülya Taş Korkmaz, Oniki Levha Yayınevi, 15. Bası, 1. Cilt, s.329) Konu yerleşik Yargıtay içtihatlarında da irdelenmiş olup; Yargıtay 10. Hukuk Dairesi'nin, 15.11.2016 tarih, 2016/18050 E., 2016/13835 K. sayılı ilamında da; "...5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 101 maddesinde, bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyumsuzlukların iş mahkemelerinde görüleceği, Kanununun 88. maddesinin 19. fıkrasında Kurumun prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usûlü Hakkında Kanunun uygulamasından doğacak uyumsuzlukların çözümlenmesinde Kurumun alacaklı biriminin bulunduğu yer iş mahkemesinin yetkili olduğu düzenlenmiştir. Bu düzenleme dışında, 5510 sayılı Kanunda mahkemelerin yetkisi ile ilgili özel bir düzenleme bulunmadığı görülmektedir.

5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanununun 5. maddesinde, *İş mahkemelerinde açılacak her davaya açıldığı tarihte dava olunanın Türk Medeni Kanunu gereğince ikametgâhı sayılan yer mahkemesinde bakılabileceği gibi işçinin işini yaptığı işyeri için yetkili mahkemede de bakılabileceği, bunlara aykırı sözleşmelerin muteber sayılmayacağı düzenlenmiş olmakla birlikte, aynı yasanın 15. maddesinde de, bu Kanunda sarahat bulunmayan hallerde Hukuk Muhakemeleri Kanunu hükümleri uygulanacağına ilişkin düzenleme mevcuttur.*

İş mahkemelerinde yetki kuralı, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun yetki kurallarına uygun olup buna ek olarak işçinin işinin yapıldığı yer mahkemeleri de yetkili kılınmıştır.

Tüm bu açıklamalar birlikte değerlendirildiğinde; kamu düzenine ilişkin yetki kuralını düzenleyen 5521 sayılı Kanunun 5. maddesinin, işçi sayılan kimselerle işveren veya işveren vekilleri arasında iş akdinden veya İş Kanununa dayanan alacak ve hak iddialarından doğan hukuk uyumsuzluklarına

uygulanacağı kabul edilmelidir. (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 29.05.2013 gün 2012/10-1615 E., 2013/777 K.)

5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 5. maddesindeki düzenleme ile kanun koyucu, anılan Kanunu'nun 1 inci maddesi gereğince görevli bulunan iş mahkemelerinin, yer itibariyle yetkisini saptamaktadır. Bu maddenin kapsamı, sadece İş Mahkemeleri Kanunu'nun 1. maddesine göre açılacak davalarla sınırlı bulunmaktadır. Diğer Kanunlar bakımından, örneğin 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu, 1479 sayılı Bağ-Kur Kanunu'na göre açılacak davalar, bu maddenin kapsamına dâhil değildir.

Bu aşamada, genel ve özel yetki kurallarının açıklığa kavuşturulmasında yarar vardır. Bütün davalar için uygulanan yetki kuralına genel yetki kuralı denilmekte olup, genel yetkili mahkeme, davalının ikametgâhı mahkemesidir. Eş deyişle, her dava, kanunda aksine hüküm bulunmadıkça açıldığı tarihte davalının ikametgâhı sayılan yer mahkemesinde görülür (HMK md.6, HUMK. md.9/1). Bundan ayrı, bazı davalar için davalının ikametgâhı mahkemesinin yanında, başka yer mahkemeleri de yetkili kılınmıştır. Bu istisnai nitelikteki yetki kurallarına "özel yetki" kuralları denilmektedir. İlke olarak, özel yetki kuralları genel yetkiyi kaldırmaz, onunla birlikte uygulanır. Ancak istisna olarak, bazı davaların mutlaka belli bir yer mahkemesinde açılması öngörülmüştür ki, bu halde kesin yetki söz konusudur. Kesin yetki halleri, genel yetkiye istisnadır. Bunun dışında, bir dava için özel yetki kuralı bulunsa bile, davacının genel yetki ile özel yetki arasında bir seçim hakkı vardır. Özel yetki kuralları ilke olarak kamu düzenine ilişkin değildir. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 08.07.2009 gün 2009/10-236-345 sayılı kararında da aynı ilkeler benimsenmiştir. Ayrıca 6100 sayılı H.M.K m.19/2 hükmünde şöyle denilmiştir: "... Yetkinin kesin olmadığı davalarda, yetki itirazının cevap dilekçesinde ileri sürülmesi gerekir" hükmü de göz önünde bulundurulmalıdır.

6100 Sayılı HMK'nın 19/2. Maddesine göre, yetkinin kesin olmadığı davalarda yetki itirazının cevap dilekçesinde ileri sürülmesi gerekir. Yetki itirazında bulunan taraf, yetkili mahkemeyi, birden fazla yetkili mahkeme varsa seçtiği mahkemeyi bildirir. Aksi takdirde yetki itirazı dikkate alınmaz.

Diğer taraftan Kanununun "Görevsizlik ve Yetkisizlik Kararı Üzerine Yapılacak İşlemler" başlığını taşıyan 20. maddesinde, "(1) Görevsizlik veya yetkisizlik kararı verilmesi hâlinde, taraflardan birinin, bu karar verildiği anda kesin ise bu tarihten, süresi içinde kanun yoluna başvurulmayarak kesinleşmiş ise kararın kesinleştiği tarihten; kanun yoluna başvurulmuşsa bu başvurunun reddi kararının tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde kararı veren mahkemeye başvurarak, dava dosyasının görevli ya da yetkili mahkemeye gönderilmesini

talep etmesi gerekir. Aksi takdirde, bu mahkemece davanın açılmamış sayılmasına karar verilir.

*(2) Dosya kendisine gönderilen mahkeme, kendiliğinden taraflara davetiye gönderir." Hükümü ile aynı kanunun 21/1-ç bendinde yer alan düzenlemeye göre kesin yetki hâllerinde iki mahkeme de yetkisizlik kararı verir ve bu kararlar kanun yoluna başvurulmaksızın kesinleşirse yargı yerinin belirlenmesi gerekir... **aslen kesin olmayan yetki uyumsuzluklarında HMK kapsamında karşı yetkisizlik kararının verilemeyeceği...**" açıklamasına yer verilmiştir.*

Sıralanan maddi ve hukuki olgular gözetilerek, kesin yetki kuralı bulunmayan eldeki davada, toplanan kanıtlar ışığında davanın esasına ilişkin bir karar verilmesi gereği gözetilmeksizin, yetkisizlik kararı verilmiş olması usul ve yasaya aykırı bulunduğu; aleyhine istinaf kanun yoluna başvuru kararın, esası incelenmeksizin kaldırılmasına ve davanın yeniden görülmesi için dosyanın kararı veren mahkemeye gönderilmesine duruşma yapılmaksızın HMK 353. maddesi uyarınca karar vermek gerekmiş ve aşağıdaki hüküm fıkrası oluşturulmuştur.

HÜKÜM: 1-Manisa 3. İş Mahkemesi'nin kararının Kaldırılmasına,

2-Davanın yeniden görülmesi için, dosyanın mahkemesine iadesine,

3-İstinaf Kanun yolu yargılama giderlerinin, ilk derece mahkemesi tarafından kurulacak esasa ilişkin hükümde gözetilmesine,

dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda 31.10.2017 tarihinde, oybirliğiyle kesin olarak karar verildi.

Ercan TURAN

Başkan

29261

(E- imza)

Hülya

ÖZKAVALCI

Üye

35986

(E- imza)

Ayşe

BARUTCU

Üye

38173

(E- imza)

Reyhan

ZENGİN

Katip

122615

(E- imza)